

Insändare. ”Stoppa trålarna och rädda det kustnära fisket”

INSÄNDARE. Varje dygn skrapas bottenarna i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön av stora fiskefartyg som kör fram och tillbaka. Stoppa trålarna och rädda det kustnära fisket, skriver husbehovsfiskaren Mathias Ravanis.

Havs- och vattenmyndigheten (Hav) vill, efter att ha utrett frågan på uppdrag av regeringen och Jordbruksverket, [stoppa allt kustnära husbehovs- och yrkesfiske](#) på olika ställen längs Sveriges kust.

Förslaget var ute på remiss i februari och det mesta skulle ha trätt i kraft redan 15 mars, men kritiken har varit omfattande och inget beslut är fattat än. Bakgrunden är att regeringen vid FN:s havskonferens i juni 2017, [lämnade ett frivilligt åtagande](#) om bevarandeåtgärder vad avser fiske i marina skyddade områden.

För att uppnå det är man beredd att offra det enda hållbara fiske som bedrivs runt våra kuster, det småskaliga och kustnära husbehovs- och yrkesfisket med nät och långrev. Husbehovsfisket har varit en självklar del av kustbefolkningens liv sedan stenåldern.

Det har aldrig hotat eller utrotat några fiskarter, sälar, tumlare eller sjöfågel. Tvärtom, det bedrivs av människor som värnar om livsbetingelserna på den plats där de lever. Att förbjuda det småskaliga fisket samtidigt som man låter industrifisket fortgå är inget annat än oerhört upprörande och skrämmande.

De stora trålarna i Sverige och Danmark fiskar upp större delen av de fiskekvoter som Hav fastställt. De köper upp mindre fiskebåtar, skrotar dem och tar över licenserna.

Men i Öresund förbjöds trål- och vadfisket redan den 5 oktober 1905. Det var varken miljömedvetna politikerna eller framsynta biologers förtjänst. I stället var det fiskarna på Råå som genom protester, skrivna petitioner till länsstyrelsen och resor till kung och riksdag, fick till stånd det unika förbudet som nu funnits i 115 år.

Från 1880 till 1910 var Råå Sveriges största fiskeläge, med upp till 120 registrerade fiskebåtar och över 300 aktiva fiskare. Storhetstiden började runt 1880 då Råå-fiskarna upptäckte jungfruliga fiskevattnen med enorma mängder flatfisk och torsk mellan Anholt och Læsø.

De grunda grus- och sandbottenarna var tillsammans med Middelgrund hela Kattegatts barnkammare för föryngring av Västerhavets fiskebestånd. Båtbyggarna på Råå utvecklade den så kallade ”kvassen”, en välseglande fiskebåt med invändig damm, för att hålla fångsten levande tills man nådde land och kunde sälja den, färskare än någon fisk vi nutidsmänniskor kan köpa.

I drygt 20 år bedrev fiskare från Öresund detta fiske med nät och långrev, utan att på något sätt utrota eller förstöra befintliga fiskbestånd eller föryngringen av fisken. Men runt 1900 inträffade något helt nytt i vår nordiska fiskehistoria. Förmögna köpmän, nyrika industrialister och kapitalister från framför allt Jylland och Tyskland gick samman och byggde stora

ångdrivna industrifiskebåtar, bemannade med inhyrt folk, som gick hårt åt Kattegatts fiskbestånd med det nya vad- och trålfisket.

Med ångan som drivkraft skrapade man bottenarna och efter bara två-tre år var de till synes ousinliga fiskevattnen mer eller mindre förintade och industrifiskarna började leta efter nya jaktmarker – Öresund.

Rååfiskarna var fast beslutade att stoppa det danska och tyska trål- och vadfisket i sundet. Med sin fiskeritillsyningsman Nils Peter Petersson i spetsen lyckades man 1905 med det, mot alla odds.

Fiskeritillsyningsman Nils Peter Petersson i Råå 1905 Foto: Privat

Det var alltså de gamla Rååfiskarna, som arbetade och strävade för över 100 år sedan, som vi i dag ska tacka för att vi har någorlunda goda fiskbestånd och någorlunda oförstörda havsbottnar kvar i Öresund.

Om Hav- och vattenmyndigheten tog sitt uppdrag på allvar borde man totalförbjuda allt trål- och vadfiske i samtliga svenska vatten och enbart tillåta det småskaliga kustnära yrkes- och husbehovsfisket med nät. Det är den enda åtgärden som på sikt skulle kunna rädda artrikedomen och hela den ekologiska balansen i våra en gång så rika havsmiljöer.

Vad man nu gör är att offra det enda hållbara fisket för att kunna slå sig själv för bröstet och säga till resten av EU-gänget i Bryssel att nu har vi varit duktiga och tagit ansvar för att skydda våra marina skyddsområden.

Under arbetet med att skriva en bok om Sveriges äldsta kvarvarande fiskebåt Wasa, byggd 1905 på Råå som en seglande kvass avsedd för Anholtsfisket, har vi hittat unika intervjuer med äldre Rååfiskare. De beskriver i detalj vad som mycket väl kan vara den första dokumenterade ekologiska kollapsen av ett fiskbestånd i svenska vatten, till följd av industriellt trålfiske. Dessvärre inte den sista.

Var och en av oss, även statliga tjänstemän på Hav, kan ladda hem appen Marine Traffic och se vad som pågår när vi sitter här och begrundar myndighetens skamliga förslag. Dygn efter dygn skrapas bottnarna i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön av mängder av trålare som oavbrutet kör fram och tillbaka.

Jag uppmanar alla och envar som inser det vansinniga i detta förslag att gå samman, göra sin röst hörd och protestera innan det är för sent.

Mathias Ravanis, Nyhamnsläge, husbehovsfiskare, båtbyggare och sågverksägare